

Asia: VN/9807/2026

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2027

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot ehdotettaviin muutoksiin

-

Palveluluokitus HHTPP

Kommentit muutoksiin

-

Investointisuunnitelma HHIS

Yleiset kommentit muutoksiin ja aikataulumuutokseen (31.12 -> 31.5.)

-

Kommentit taulukkoon hs-t01: vastausvaihtoehtojen rajausta ja palveluryhmittely

Kommentit

-

Kommentit taulukkoon hs-t02: täydentävät tiedot ja tekstiosan erillisraportoinnista luopuminen

Kommentit

-

Kommentit taulukkoon hs-t03: pitkäaikaisten hyödykkeiden luovutukset

Kommentit

-

Ostolaskujen raportointi OTI ja OTU

Yleiset kommentit ostolaskutietojen raportointiin ja ehdotettuun aikatauluun (20.pv kuukausittain)

Aura-ohjeluonnoksessa kuvataan, että ostolaskutiedot raportoidaan aina edelliseltä kuukaudelta. Pakolliseksi tietokentäksi kuvatun tositepäivämäärän on nähdäksemme tarkoitettava tässä tapauksessa kirjauskauden määrittävää kirjauspäivää ja raportoinnin on perustuttava tähän aina kirjauskauden sulkeuduttua.

Raportointiorganisaatioiden reskontrat sulkeutuvat kesäisin poikkeavalla aikataululle. Tyypillisesti kesäkuu suljetaan vasta heinäkuun lopussa ja heinäkuu suljetaan vasta elokuun 20.pv tienoilla. Tällöin kuukausittainen 20.pv raportointi ei ole mahdollista tai aiheuttaa muutoksen organisaatiossa. Ehdotamme, että raportointia ei olisi enenkään kesäaikaa pakollista tuottaa kuukausittain.

Ostolaskutiedot raportoitaisiin Aura-ohjeluonnoksen mukaisesti sellaisenaan, joten kirjanpitoaineisto tulee osittain eroamaan hankintojen raportoinnista. Esimerkkinä vyörytykset ja muistiotositteilla korjatut muutokset eivät vastaa tuotettua raporttia. Kirjanpidossa oikaistavia tietoja voivat olla myös esim. kirjanpidon tilin korjaaminen. Yhtä lailla kustannuspaikan oikaisu aiheuttaa myös palveluluokan muutoksen.

Palveluluokan tuottaminen raportointiaineistoon aiheuttaa haasteita. Osalla raportoijista se voidaan päätellä ostolaskujen kirjauksen yhteydessä, osalla se täydentyy esimerkiksi vasta erillisessä tilastointikannassa. Kun palveluluokka päätellään kustannuspaikasta ostolaskuaineistoon, ei silloin tasetileille kirjatessa palveluluokkaa raportoidu mukaan. Nämä ovat usein isoja laskuja euromääräisesti. Mikäli ostolaskun kirjaustapa joudutaan muuttamaan järjestelmässä, lisää laskun manuaalista käsittelyä merkittävästi alkaa tiliöimään ostolaskua usealle riville.

Ostolaskuraportointiin liittyen on huomioitava, että osa suuremmista julkishallinnon organisaatioista on automatisoinut ostolaskuprosesseja tehokkaasti ja hankintatietovarannon vaatimuksien johdosta osa prosesseista on todennäköisesti siirrettävä takaisin manuaalisiin prosesseihin.

Ostolaskuraportoinnin vaatimukset koskevat ostolaskudatan lisäksi myös julkishallinnon organisaatioiden laskutusjärjestelmiä. Ostolaskudatan tietosisältökentistä osa on sellaisia, joita nykyiset laskutusjärjestelmät eivät mahdollista.

Kommentit solutasoisiin tietosisältöihin: onko tiedot toimitettavissa, mitä haasteita tiedon toimittamisessa voi olla (yksilöi solut joissa haasteita)

Kommentit

Kaikkia tietosisältöjä ei ole nykyisellään toimitettavissa. Vaillinaisenkin raportin muodostaminen vaatii tällä hetkellä kokonaan uuden toteutuksen järjestelmistä poimittaviin tietoihin ja etenkin niiden yhdistämiseen.

Ohessa kommentit koskien merkittävimpiä tietosisältövaatimuksia, joita ei voida tällä hetkellä tuottaa ilman erilliskustanteisia järjestelmämuutoksia. Näissä nähdään riskinä myös merkittävä manuaalinen työ tiedon täydentämisessä ja tarkastamisessa:

OTI-raportti:

- Tiliöintirivin yksilöllinen tunnus (R0010): Haasteellinen toteuttaa ostolaskujärjestelmään. Mikäli tieto tulee toimittaa, mahdollisesti tieto muodostetaan ostolaskudata-aineiston toimittamisen yhteydessä eikä audit trail välttämättä täyty.
- Kilpailutustunnus (C0030/8212920): Tieto pitää erikseen ilmoittaa toimittajalle ja tämän pystyä tuottamaan tieto verkkolaskulle. Järjestelmät vaativat uuden muutoksen, jotta tieto voidaan kerätä raportoitavaksi. Kokonaistoteutuksessa arvioidaan myös tarvitaanko Hilman erillinen integraatio näiden tunnusten tuomiseen järjestelmiin.
- Turvakoodi/salassapitotunnus (C0040/8212921): Tieto pitää erikseen ilmoittaa toimittajalle ja tämän pystyä tuottamaan tieto verkkolaskulle. Toimittajakenttä on laaja ja järjestelmät heillä erilaiset. Esimerkiksi laskujen automaation kehittämisen yhteydessä on tunnistettu haasteet uusien tietojen sisällyttämisessä laskuaineistoon
- Sopimusnumero (C0050/ 8212922): Toimittajaa tulee ohjeistaa tuottamaan tieto verkkolaskulle. Järjestelmät vaativat uuden muutoksen, jotta tieto voidaan kerätä raportoitavaksi. Lisäksi vaatii logiikan rakentamisen, miten raportoinnissa kuuluu käyttäytyä kilpailutustunnuksen kanssa, sillä tämä tieto olisi tarkoitus raportoida vain, kun käytössä ei ole kilpailutustunnusta. Toimittajat käyttävät sopimusnumero-tietokenttää nykyisin useisiin käyttötarkoituksiin esimerkiksi automaatioon liittyen.
- Kirjanpidon tilin numero (C0160/ 8212928): Kirjanpidon tili lisätään laskun tiliöinnin yhteydessä. Raportoinnissa tulee toteuttaa erillinen muuntotaulu, jolla käytetty tilitieto käännetään Aura-tiliä vastaavaksi.
- Palveluluokkatunnus (C0170/ 8212930): Tieto täydentyy tällä hetkellä erillisessä järjestelmän kannassa. Palveluluokkatunnus voidaan erillisellä toteutuksella poikkeuksellisesti tuottaa raporttiaineistoon tiliöinnin kustannuspaikkaan perustuen. Tasetilille tiliöity ostolasku ei kuitenkaan saa tiliöintiin kustannuspaikkaa, joten tällöin ei muodostu myöskään palveluluokkatunnusta. Rakennettava tähän logiikka, jossa järjestelmissä täydennetään palveluluokkatunnus kustannuspaikasta ja muussa tapauksessa arvoksi tulee 9999.

OTU-raportti:

- Kaikkien tuoterivitietojen kerääminen ja toimittaminen vaatii mahdollisesti jatkuvakustanteisen lisäpalvelun järjestelmätoimittajalta. Lisäksi vaaditaan tekninen toteutus tietojen hakuun, muunnokseen ja raporttiin yhdistämiseen.
- EAN-koodi (C0050): Määritelty pakolliseksi kentäksi, mutta ilmeisesti koskee vain tuotetta ei palvelua? Miten käsitellään tuote, joka on vaikkapa ostettu tontti?
- Yksikkö (C0080): Mitä mittayksikkökooditusta käytetään?

Henkilötiedot ja välillisen paljastumisen riski: kuinka tunnistatte ja rajaatte pois ne tiedot, joita ei tule raportoida.

Kommentit

Asetuksella annettava tietosisältö koostetaan toimittajilta saapuvien verkkolaskusanomien lukuisista elementeistä. Osalla toimittajia tämä tarkoittaa uusien verkkolaskuelementtien käyttöönoton laskuaineistoissa. Toimittajien ohjeistamiseen kuluva hallinnollinen työmäärä nousee tämän myötä. Samoin manuaalinen työ lisääntyy tietojen tarkastamisessa ostolaskua käsitellä sekä eritoten raporttia muodostaessa.

Järjestelmissä on mahdollista rakentaa logiikkaa henkilötietojen suodattamiseen osassa poimittavasta aineistosta, mutta aukottomasti sitä ei ole mahdollista toteuttaa esimerkiksi tuoterivien osalta. Logiikat lisäävät entisestään järjestelmäkustannuksia.

Manuaalinen tarkastaminen ja tietojen poistaminen tulee teknisistä ratkaisuista huolimatta aiheuttamaan merkittävästi työtä kuukausittain, jotta Aura-ohjeluonnoksen mukaisesti raportoitava aineisto saadaan rajatuksi henkilötiedoista.

Arvioi asetuksella annettavan tietosisällön toimittamisen kustannuksia (perustamiskustannukset ja vuosittaiset pysyvät kustannukset)

Kommentit

Kustannuksien arvioidaan kohoavan yli 50 000 euron raportoivaa organisaatiota kohden toteutustavasta riippumatta. Toteutustapa määrää painottuvatko kustannukset järjestelmiin vai lisääntykö hallinnollinen työ vielä merkittävämmiin. Kokonaisuudessa on alla olevan erittelyn lisäksi huomioitava muutokset raportoijan omiin laskutusjärjestelmiin, koska myös myyntilaskujen on vastattava tietosisällöltään uusia ohjeistuksia.

Kertaluontoiset kustannukset:

Tietosisällön toimittaminen tulee aiheuttamaan merkittävät kustannukset niin järjestelmäkustannuksien kuin hallinnollisen työn osalta. Kustannuksia tulee olemaan niin kertaluonteisina kuin jatkuvina.

Kokonaisuutta voidaan vasta spekuloida, mutta kaikki vaihtoehdot tulevat aiheuttamaan kertaluonteisia järjestelmäkustannuksia ostolaskujen kierrätysjärjestelmään, talousjärjestelmään, sanomavälitysoperaattorin toimittamiin ostolaskudatatietoihin, integraatioihin, muuntimiin sekä mahdollisesti liitännäisyyksiin kuten Hilmaan ja sopimushallintaan.

Tämän lisäksi mittavan kustannuksen aiheuttaa varsinaisen raportin kokoamisen ja toteuttamisen kokonaisuus, etenkin jos tähän joudutaan kilpailuttamaan uusi tekninen ratkaisu. Kilpailuttamiseen alustavasti ilmoitettu aikataulu on nähdäksemme liian tiukka.

Tällä hetkellä ei ole ratkaisua, josta raportointi voitaisiin suoraan toteuttaa ja tätä varten joudutaan nykyisiin järjestelmiin tilata tukea tuota varten sekä rakentaa täysin uusi järjestelmä vain raportointia varten (oma tietovarasto)

Jatkuvat kustannukset:

Edellä mainitut toteutukset tuovat myös jatkuvia ylläpidollisia kustannuksia. Tämän lisäksi merkittävää jatkuvaa kustannusta syntyy tietokantojen avaamisesta.

Myös hallinnollinen työmäärä tulee lisääntymään merkittävästi. Toteutus tulee automatisoida mahdollisimman pitkälle, mutta sen laajuus ja kerätyn tiedon uutuus ostolaskuprosesseissa tulee aiheuttamaan merkittävät hallinnolliset työkustannukset. Jatkuvan manuaalisen tarkastamisen lisäksi työtä syntyy toimittajien ohjeistuksessa, tarkastajien koulutuksessa ja raportoivan tiedon manuaalisessa muokkaamisessa sekä seurannassa.

Parhaillaan ollaan uudistamassa hankintalakiä, mikä on tuomassa erityisesti sidosyksikkösääntelyn osalta merkittäviä kustannuksia varsinkin pienille kunnille. Näin ollen olisi kohtuutonta tuoda samaan aikaan jo valmiiksi talousvaikeuksien kanssa kamppaileville kunnille lisävelvoitteita hankintojen raportoinnin suhteen. Kahden näin suuren muutoksen päällekkäinen toteuttaminen aiheuttaa useille julkisen sektorin toimijoille kohtuuttoman suuria haasteita. Olisi ehdottoman tärkeää toteuttaa merkittäviä uudistuksia hallitusti yksi kerrallaan julkisen sektorin toimijoiden voimavarat huomioiden.

Kokonaisuudessaan katsomme, että ehdotettu muutos aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia siitä saavutettavaan hyötyyn nähden.

Karppinen Eero
Monetra Oy

Ritola Timo
Monetra Oy